

ქვეით საკულტურო დაწესებულებები 1912 წელს.

ათასგვარ საშინელებას და ინგლისის მთავრობა ხშირად იძულებული იყო თვისი დამარცხება ოდენორებინა. 1885 წ., როდესაც დიდი გლადსტონი დარწმუნდა, რომ მუხრანების პოლიტიკას, დიწყნარების მიზიერ, რევოლუციის გაძლიერება მოსდევდა, ლიბერალებმა განიზრახეს კურსის შეცვლა, მაგრამ ასეთი ცვლილება მხოლოდ უნდობლობას თუ გამოიწვევდა ირლანდიელებისაგან. მართლაც 1885 წლ. 20 ნოემბერს ირლანდიის ნაციონალისტების დღევანდელმა ბელადმა, ჯონ რედმონდმა, აგრეთვე მაკ-კარტიგ, სექსტონმა, ხილიმ და ბიგარზა გამოსცეს მანითხერი, რომელიც ასე იწყებო-

შეადგენდა თითქმის მთელი ირლანდია. მაგრამ ბოლოს ისინიც იძულებული გაპენინენ დამორჩილებულიყვნენ ბედისა. მათ წინააღმდევობას ანგარიში არ გაუწიეს და კვედა პალატამ დიდი ხმის უშეტესობით მიიღო ირლანდიის ავტონომიის პროექტი, მაგრამ ეს კიდევ არ ნიშნავს მის კანონად გადაქცევას ახლავე. ლორდთა პალატა, აღმად, თითქმის უარყოფს მას. მა შემთხვევაში მეფე ისარგებლებს 1911 წლის კანონით, რომელიც ლორდთა პალატის უფლების შემცირებას შეეხება „ვეტო“-ს საკითხში და თვისი სანქციით მიანიჭებს მას კანონის ძალას.

—

ვაჩი მივარდა საარჩევნო უკანასკნელი, სიმაგრეროდ მას მნენ უშეტესობის დეპუტატების ბრძანებით ხელშართული ბრძანების დროსაც ბეგრი და მაგრამ ლუკარმა მიინც თავისი ტანა - ტისა არჩეულ იქნა თავის მარედ.

რაღაც მისი არჩევანი საშეკანო-პროექტის დაუყოვნებლივ მოღებას პოსტავებდა და თავისუდამოდ ასამარებდა საყოვესა და საარჩევნო უფლების კანონების, პუნგრეთის სოციალურატებმა გადასწყვიტეს დიდი ფესტაციის მოხდენა, რომელმა ნათებ რევოლუციის ხასიათი მ

და: „ჩვენს თანამემამულეთ. ლი-
ბერილურა პარტიამ განიზრმა, როგორც 1880 წელსაც, ურუ და-
პირებებით ჩვენი გულის მოგება. 1880 წ. იგი მშეიღობიანობას და-
ვკირდა, მაგრამ მის მაგრეს უსა-
მართლო იმი დაგიწყო. ლიბერა-
ლური პარტია დამხაცვრელებისა და
ფიცის გამტეხებისაგან შესდგება —
ირლანდიაშ ყველაზე უფრო მეტი
დაპირება მიიღო მისგან, მაგრამ რა?
ეს აღმანი უტიფრად იქმნა და-
ღვეული. საჭიროა მივიღოთ ყოველი
დონისძება, რომ ქვეყნის მარ-
თველობა არ ერგოს ისეთ ვერაგასა
და უღირს პარტიის, როგორიცაა
ლიბერალები. ვერც ერთი ირლან-
დიელი ვერ მისცემს მათ ხესა „...
ასეთ გუნებაზე იყვნენ მაშინდელი
ნაციონალისტები, მაგრამ, შეიტანა
თუ არ მთავრობაშ პარლამენტში
ირლანდიის ჰომილი ბილი,
იგივე რედმონდი, რომელიც დაუძი-
ნებელი მცერი იყო ინგლისელებისა,
პირველი იწყებს ნაციათა დაახლო-
ების საჭიროების ქადაგებას. კიდევ
უფრო შეურიგებელ გზას დაგი „ირ-
ლანდიის ნაციონალური კონვენტი“
(ერობათ და მუნიციპალიტეტთა

პარტიათა გამწვავებულ ბრძოლას
ავსტრია — ჰუნგრეთში დიდი ხნის ის-
ტორია აქვს. იგი გამოწვეულია, რო-
გორც სახელმწიფოს შემაღვენელ
ეროვნებათა ინტერესების სხვა და
სხვაობით, ისე თვით საკანონმდებლო
დაწესებულებათა შინაგანი მიზეზე-
ბით. იყსტრია-ჰუნგრეთის პარლამენ-
ტებში პარტიათა ბრძოლა, რომელი
საც აუცილებლად თან სდევს ტლან-
ქი ობსტრუქციები და ხშირად ცე-
მასტუპაცია, უკანასკნელ წლებში მე-
ტიდ გამწვავდა. საიმპერიო მთავრო-
ბის აგრესიულმა საგარეო პოლიტი-
კამ თავის თავად სახელმწიფოს სამ-
ხედრო მძლეობის გადიდება მოით-
ხოვა, რასაც წინ გადაელობა ხალ-
ხის წარმომადგენელთა სურვილი. ამ
ნიადაგზე აღმოცენდა ის სასტიკი
ბრძოლა კონსტიტუციისა და მეფის
უფლებათა შორის, რომელმაც 1:12
წ. ივნისში ჰუნგრეთის პარლამენტსა
და ბუდაპეშტის ქუჩებში სისხლის
ღვრა გამოიწვია ჯერ კიდევ კუნ-
ქედერვარის სამინისტრომ პარლა-
მენტში შეიტანა სამხედრო კანონ-
პროექტი, რომლის ძალითაც უნგ-
რეთის ლაშქრის რაოდენობა უნდა
გადიდებულიყო; ამასთანცვე, თუ მო-

წარმომადგენლების კონგრესი), რო-
მელიც ხშირად აიძულებდა ხოლმე
ირლანდიის საპარლამენტო პარტიის
უარყოფას თუ ის კანონი, მთავა-
რობისაგან პალატაში შეტანილი.
კონვენციის შეურიგებლობისა
უკარებლობის კლასიკურ მაგალი-
თად ითვლებოდა, ამიტომ ყველა
დარწმუნებული იყო. რომ 26 აპ-
რილს დუბლინში შეყრილი ნაციო-
ნალური კონვენციი, რევოლუციო-
ნურს მოსახრებით, უარყოფდა
პომერულის ბილს, მაგრამ კონვენცია
არ გამართლა კონსერვატორების
მოლოდინი. მთავრობის ბილში მან
შერიგების განხილვაზე დაინახა და
ას კანონის განხორციელებას წინ
აღდგა დემოკრატული, ეკრედიტ-
ცებული, იუსტის პარტია, ჩომელიაც
მხნე იქრაში მიიტანა კუნ-კედერ-
ვარის სამინისტროზე და კიდევაც
დაამარცხა იგი. მთავრობა უხერხულ
მდგომარეობაში ჩავარდა; იგი კარ-
გადა გრძნობდა, თუ რა საფრთხე
მოყლოდა მისთვის უსაჭიროეს კა-
ნონ-პროექტს და გადასწყვიტა სა-
სტიკი ბრძოლა. ახალი კაბინეტის
შედგენა ფინანსთა მინისტრად ნამ-
თუმცა აბილი კილოთი, მანი
დაჭრით განუცხადა მათ,
მოხდენაზე, მაშინ მეფეს ეძლეოდა
უფლება, ხალხის წარმომადგენელთა
დაუკითხავად, გამოიცხადებინა იგი.
ამ კანონის განხორციელებას წინ
ზიციის შორის უკანასკნელი ხიანგრია. 4 იქნისი ისტორი-
დევა ჰუნგრეთისათვის, რო-
ერთბაშად შეიცვალა მთავრობა
მოკიდებრლება კონსტიტუციის
ოპოზიცია განადგურდა მთავრ-
პარტიის შეერთებულის ძალით,
შელსაც ხელმძღვანელობდნენ
კაბინ და ტისა. ამ დღეს ტისამ,
ზიციის საობსტრიქციო ლრიან
ში, წინდაწინვე გამზადებულ
რავლებობას ცენტრალურის ქ

მიაღებინა (კენჭის ყრის მაგიდა, რომ
მელიც შეუძლებელი გახდა ობ-
სტრუქტის გამო) სამხედრო კანონ-
პროექტი. საძაგლი ხრივით მოთმი-
ნებიდან გამოსულმა, თპოზიციის
მარცხენა ფრთაშ ერთი ღლიაჭოთ
სტეხა, სცემა უმრავლესობის დეპუ-
ტატებს, რაზედაც მათ კრივიოვე
უპასუხეს და ბოლოს საჭმე იქმდე
მივიდა, რომ პარლამენტის დაობაზ-
ში ტისას ბრძანებით ქანდარმები
შეიყვანეს. შეიქნა თპოზიციონური
დეპუტატების ჭრა და ძალით გა-
რედ გათრევა, მაგრამ გაგდებული
დეპუტატები მეორე კარიბან ისევ
უკან ბრუნდებოლენ. ორივე მხარე
მოიღალა: უანდარმერიაც და თპო
ზიციაც. დეპუტატმა კოვაჩმა ვეღარ
აიტანა ამდენი ძალმომრეობა, იძრო
ლევოლევრი და რამდენჯერმე ესრო-
ლა ტისას, მაგრამ ააცდინა, მერე
თვით დაიხალა და მძიმედ დაჭრილი
დაეცა უმრავლესობის წინ, რომელ-
მაც მხეცობას გადააჭირბა და ფეხით
დაუწყო თვლვა. დაჭრილ კოვაჩს.
ასეთ ატმოსფერაში გაატარა ტისამ
ბედკრულთ სამხედრო პროექტი.

სწორედ ოთხი ულის თავზე კოხ-
უები, სტიტუციის გამოცხადებიდან, ახალ-
ბი და, გაზრდა ისმალთა მიერ შექნილ
დატად რეების ული დღე დაუდგა. სიღ-
ეთური ფაშის კაბინეტი, რომელიც მთლად
ლა-მო- უერთობისა და პროგრესის" პარ-
ტი კო- ტის წევრთაგან შესდგებოდა, იძუ-
თს და ლებული შეიქმნა აღვილი დაეთმო
იქსივ- თვისი პოლიტიკურ მურებისთვის—
ბი და ღამი-მუხტარ-ფაშის სამინისტროს-
ძოლა, თვის. პალატა, რომლის უმეტესო-
შევდა- ბისაც იმავე პარტიის მომხრენი შე-
ი გაი- აღგენდნენ, დათხოვნილ იქნა. მარ-
ვჯდო- თველთა ნაცვლად, ოდესმე ძლიერი
კოლიტიკური პარტია არალეგალურ
უედრო უკომიტეტად" იქცა. ერთი სიტყვით,
დე შე- სხულიად განადგურდა „ერთობისა
ითქმის და პროგრესის" პარტია. რა იყო

ଲତାମ କୋଣ୍ଟରୀ „କୁଳମିତ୍ରେତ୍ରି“ ଏବତି ସାବ୍ଧିକୀୟ
-କ୍ରମ- ଫାମ୍‌ପରିଚ୍ୟବୀଦିବା? ବାନାମ ଅଥ କୁଠବ୍ରାହ୍ମେ
ଭଗଭାବ- ବାଶ୍ରୀକ ବାତ୍ସିମର୍ଦ୍ଦତ, ବାତ୍ତିରାମ ମନ୍ଦିର-
ମାନଙ୍କ ଗନ୍ଧନତ, ତତ୍ତ୍ଵ ରା ବନ୍ଦର କ୍ଷେତ୍ରରେ ବନ୍ଦ-
ପ କ୍ର- ବାହୀରତ ନିର୍ମାଣ ମିହର ମନ୍ଦିରଙ୍କିଲ
ନିର୍ମାଣ- ପ୍ରକଳ୍ପରେବା 1908 ଜ୍ୟେଷ୍ଠଃ ଅ ର୍ଯ୍ୟାମ
ପ୍ରଦାନ- ଲ୍ଲାବୁପାଇଁ, ତତ୍ତ୍ଵ ଶ୍ରେଷ୍ଠରେବା ଏବ ଶିଖ-
ପ୍ରଦାନ- କୁଳମିତ୍ରେତ୍ରି ବାନାମ ଅଧିକାରୀଙ୍କରେ
ନିର୍ମାଣ ବନ୍ଦର ଦା ମିଶାନି ବି ପ୍ରମ, ରାମ ନୀ-
ନିର୍ମାଣ ମନ୍ଦିରରେବା ପରିଚ୍ୟବୀଦିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ
ପ୍ରଦାନ- ପରିଚ୍ୟବୀଦିବା କ୍ଷେତ୍ରରେବା ପରିଚ୍ୟବୀଦିବା
ନିର୍ମାଣ- ନାପ୍ରାପ୍ତଃ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେବା ପରିଚ୍ୟବୀଦିବା
ନିର୍ମାଣ- ପରିଚ୍ୟବୀଦିବା କ୍ଷେତ୍ରରେବା ପରିଚ୍ୟବୀଦିବା
ନିର୍ମାଣ- ପରିଚ୍ୟବୀଦିବା କ୍ଷେତ୍ରରେବା ପରିଚ୍ୟବୀଦିବା

ეფერს მეომრებისაგან ერთ სახელმწიფო
უხმო ფარგალში მოქცეული, დამონებულ
ჭი ერები სრულიად ორ იყვნენ
ლგრი- დაინტერესებული სახელმწიფო ორ-
" არ განიზმის ზრდა-გაძლიერებაში და
ებარეს. თითოეული მათგანი, პირიქით, გან-
უჩებში ზე იწევდა. ის, ამიტომაც ახალგზრ-
ოვას და ოსმალებმა მიზნად დისახეს,
ვერ რომ პოლიტიკურისა და მოქალა-
ქოპრიე თავისუფლების შემწეობით
ს ჩვენ ერთად შეედულებინათ სხვა და სხვა
ს ხო- ეროვნება, შეექმნად ერთი მთლიანი
ვარება „ოსმალთა“ ეროვნება, რომლის
მი თან თვისაც ოსმალეთი მხოლოდ გვოგრა-
ოთება ფიულად კი ორ ყოფილიყო სამშობ-
ლო, არამედ სულიერადაც. მხოლოდ
პოზი- მრიგად ისნიდნენ ახალგზრდა ოს-
ილმა, მალნი თავის საშმობლოს დანაწილ

ტიბამ, ლებისა და დალუპვისაგან. ყველა-
ნ შეკრის ეს, რასაკირველია, კარგი
ტისამ, იყო პრინციპიალური. სხვანირად,
ც გა- მართლაც წარმოუდგენელიც იქნე-
რომ ბოდა დაძაბუნებული ოსმალეთის
ი ხა- აღმოჩნდინება, მაგრამ საქმე ისაა, რომ
დ ტი- ახალგაზრდა ოსმალებმა ცუდად გაი-
ოპო- გეს ოსმალეთის „გაერთიანების“ სა-
ზიდიც ჭიროება — მათი გაერთიანება“ არა-
იული ასმალთა მოსპობას უზრიდა, რაც,
დესაც რასაკირველია, სრული პოლიტი-
ის და- კური სიგიფე იყო. რაკი ოსმალეთის
აადმი. გასაძლიერებლად, ჰაფუქრობდნენ იგი-
რობის ნი, საჭიროა მისი გაერთიანება, ამი-
, რო- ტომ სახელმწიფოც ისე უნდა მო-
ლუ- ეწყოს, რომ აღარ სჩანდეს: აღარც
ოპო- ბერძენი, აღარც არაბი, აღარც აღა-
ცელ- ბანელი და სხვ., აღამედ „ოსმალო“,
უმ- როგორც მთლიანი და განუსხვავებე-
ნევით ლი. საფრანგეთში აღზრდილთა და

გაწვრთნილ, მათ თან კი სამშვიდობო პრესკრიტული მოქმედი გამართა. ერთი სიტყვით მხნედ შეუძლებელი საქმეს, მაგრამ „მარცხი მწყერის“ ფერია“-ის ნათქვამია. სწორედ აზღაუროს იჩინა თავი იხალმა საფრთხო ხემ. ღრმებით მიუუჩებულ მაკედონიაში კვლავ დაიწყო მოძრაობა რომელმაც ოსმალთა მხრით სისხლის ლვრა გამოიწვია. მაკედონია, ოსმალთა სახელმწიფო მოძრაობის უკურნებელი სატკიცარი, ევროპის დიპლომატიისთვისაც მუდმივი თავსატეს საკითხად გადაიქცა. რუსეთის სამალთა უკანასკნელ ომის შემდეგ, ბერლინის კონგრესზე, ევროპამ შეიმუშავა განსაზღვრული პროექტი რეფორმებისა, რომელიც ოსმალეთს უნდა შემოელო მაკედონიაში, მაგრამ პროექტი პროექტადვე დარჩა. კევიანი იმ აბდულ-ჰამიდი შვეიცარიად სარგებლობადაც და დარჩონდა ამ გამომარტინისა, რომ გასახრის მიერ გამჭვადებული იყო იდეამ მისა. რომ მან სრულ-კეყო აშენა ფაქტისა, რომ გასახრის მიერ გამჭვადებული იყო იდეამ მაღლა იდგნენ ც ლამობდა მათს მაღლო“-ერთს დარცერის მცხოვრება 4 მილიონ უდრ ს, შხოლოდ 8 მილიონს ისმალეთში რ შეადგენენ ოსმან მცხოვრებიდან დ 1½-მდე. რიც ტონის მცხოვრები შეუძლებელ კონტაქტს არ იყო გამოწვეული, არამედ იმ ნაციონალური ბრძოლისაგანაც, რომელსაც ეწეოდნენ მაკედონიის სხვა და სხვა ერთს წარმომადგრინდებოდა.

ებოდა იგი ბერ-
ებს და სხვათ. ამ-
ტიპური წარმო-
მ სახელ მწიფოისა,
და და მხოლოდ
ამყარებს თავის
მს გაპერა ასეთი
სახნლმწიფო ორ-
ედ ეს ვერ გაი-
არ გაითვალის-
ოსმალებმა. ერთი
ი გარემოება ელო
ალგაზრდა ასმილ-
სახელდობრ ისა,
იმპერიის შემადგე-
ს მეტად ცოცხა-
ვიშირი ჰქონდათ
ბელ მომებთან,
კუთხით მეზობ-
ოსმალებს მაკე-
ლებს, სერბილებს,
მინელებს თვალი

ბის დამოუკიდე-
სკენ ეჭირათ და
შველას.
შველში შინაურმა
აღეს განვითარე-
ლობანეთის აჯან-
დიდიძალი ჯარი
ვა, თან პარტიათა
მულლი, რომელც
ოსმალთა პოლი-
ნიადაგზე აღმო-
ახელო და საზა-
იასთან, რომელ
რული არ უჩნდა —
ეწყვერს შტა იმ-
უაშის სამინისტრო,
იფეთქა სამხედრო
დღეში ყირამალა
უგაზრდა ოსმალთა
მულლი საფუძველი
იმ უკანასკნელი
მომენტის და
მომენტის შემოღებას; ევროპა-კი სცეულდა, რად-
გან არც დიდი სახელმწიფოების
ინტერესები იყო იქ ნაკლებ გადა-
ხლართული. ავსტრია და რუსეთი,
ავსტრია და იტალია, ინგლისი და
გრძანია, ყველას ნეწყვე მოსდიო-
და პირში იმ გემრიელი ლუკმის
დანახვაზე, რომელსაც „ახლო აღ-
მოსვლეთს“ ეძახდნენ, მაგრამ ვერც
ერთი მათგანი ვერა ჰქედავდა მისკენ
ხელის გაქანებას, რადგან ეშინო-
დათ — ვით თუ პატია ლუკმამ ვისმე
მეტად გაუღვიძოს მაღა და მთელ
ევროპას სიერთო მის საშინელება
მოვლითოსო. ამიტომ, თითქოს უხ-
მოდ შეთანხმდნენ: დაე, ნურავისი
იქნება; თუ კი არავის შეარგებენ,
ისევ უძლეურ ოსმალეთს ჰქონდესო.
ასეთი იყო საფუძველი იმ სახელ-
განთქმულ „სტატუს-ქვისი“, რო-
მელსაც, როგორც მხსნელ თილის-

